

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C 184

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

60ό έτος

9 Ιουνίου 2017

Περιεχόμενα

III Προπαρασκευαστικές πράξεις

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

2017/C 184/01	Θέση (ΕΕ) αριθ. 4/2017 του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ενόψει της έκδοσης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 25 Απριλίου 2017	1
2017/C 184/02	Σκεπτικό του Συμβουλίου: Θέση (ΕΕ) αριθ. 4/2017 του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ενόψει της έκδοσης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης μέσω του ποινικού δικαίου	14

EL

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΘΕΣΗ (ΕΕ) ΑΡΙΘ. 4/2017 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΕ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ενόψει της έκδοσης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 25 Απριλίου 2017

(2017/C 184/01)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 83 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης δεν αφορά μόνο τη διαχείριση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, αλλά επεκτείνεται και σε όλα τα μέτρα που επηρεάζουν αρνητικά ή που απειλούν να επηρεάσουν αρνητικά τα στοιχεία ενεργητικού της Ένωσης, καθώς και εκείνα των κρατών μελών, εφόσον τα εν λόγω μέτρα σχετίζονται με τις πολιτικές της Ένωσης.
- (2) Η σύμβαση που καταρτίστηκε με βάση το άρθρο Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 26ης Ιουλίου 1995⁽³⁾, καθώς και τα πρωτόκολλα αυτής, της 27ης Σεπτεμβρίου 1996⁽⁴⁾, της 29ης Νοεμβρίου 1996⁽⁵⁾ και της 19ης Ιουνίου 1997⁽⁶⁾ («η σύμβαση»), καθιερώνει ελάχιστους κανόνες όσον αφορά τον προσδιορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων σε περιπτώσεις απάτης θίγουσας τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Τα κράτη μέλη κατάρτισαν τη σύμβαση στην οποία τονίστηκε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, η απάτη που θίγει τα έσοδα και τις δαπάνες της Ένωσης δεν περιορίζεται σε μία μόνο χώρα και συχνά διαπράττεται από δίκτυα του οργανωμένου εγκλήματος. Σε αυτό το πνεύμα, η σύμβαση αναγνώριζε ήδη ότι η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης καθιστούσε επιτακτική την ποινική δίωξη κάθε δόλιας συμπεριφοράς που θίγει τα εν λόγω συμφέροντα. Παράλληλα, εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου⁽⁷⁾. Ο συγκεκριμένος κανονισμός θέτει γενικούς κανόνες περί ομοιογενών ελέγχων και διοικητικών μέτρων και κυρώσεων που αφορούν παρατυπίες σχετικά με το ενωσιακό δίκαιο, ενώ, παράλληλα, αναφέρεται σε τομειακούς κανόνες σε αυτό το πεδίο, σε δόλιες πράξεις ως ορίζονται στη σύμβαση και στην εφαρμογή του ποινικού δικαίου και των ποινικών διαδικασιών των κρατών μελών.

⁽¹⁾ ΕΕ C 391 της 18.12.2012, σ. 134.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 25ης Απριλίου 2017. Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽³⁾ ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 313 της 23.10.1996, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 151 της 20.5.1997, σ. 1.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 221 της 19.7.1997, σ. 11.

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

- (3) Η ενωσιακή πολιτική στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο μέτρων εναρμόνισης όπως ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95. Για να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της ενωσιακής πολιτικής σε αυτόν τον τομέα, είναι άκρως απαραίτητο να συνεχιστεί η προσέγγιση των ποινικών δικαιών των κρατών μελών, συμπληρώνοντας την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης που παρέχεται βάσει του διοικητικού και του αστικού δικαίου έναντι των πλέον σοβαρών περιπτώσεων απάτης στο πεδίο αυτό, αποφεύγοντας, παράλληλα, τις αντιφάσεις, τόσο εντός όσο και μεταξύ των εν λόγω τομέων του δικαίου.
- (4) Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης επιβάλλει τη θέσπιση κοινού ορισμού της απάτης ο οποίος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και θα πρέπει να καλύπτει κάθε δόλια συμπεριφορά που αφορά έσοδα, δαπάνες και στοιχεία ενεργητικού εις βάρος του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο προϋπολογισμός της Ένωσης»), συμπεριλαμβανομένων δημοσιονομικών πράξεων όπως δανειοληπτικές και δανειοδοτικές δραστηριότητες. Η έννοια των σοβαρών αδικημάτων κατά του κοινού συστήματος του φόρου προστιθέμενης αξίας («ΦΠΑ») (το «κοινό σύστημα ΦΠΑ») ως θεοπίστηκε από την οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου⁽¹⁾ αναφέρεται στις πλέον σοβαρές μορφές απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, ιδίως στην αλυσιδωτή απάτη, την απάτη περί τον ΦΠΑ μέσω αφανών εμπόρων και την απάτη περί τον ΦΠΑ στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης, που εγείρουν σοβαρές απειλές για το κοινό σύστημα ΦΠΑ και, ως εκ τούτου, για τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Τα αδικήματα κατά του κοινού συστήματος ΦΠΑ θα πρέπει να θεωρούνται σοβαρά όταν συνδέονται με την επικράτεια δύο ή περισσότερων κρατών μελών, προκύπτουν από δόλιο σχέδιο στο πλαίσιο του οποίου διαπράττονται κατά διαρθρωμένο τρόπο, με σκοπό την αδικαιολόγητη κατάχρηση του κοινού συστήματος ΦΠΑ, και προκαλούν συνολική ζημία τουλάχιστον 10 000 000 EUR. Ως συνολική ζημία νοείται η εκτιμώμενη ζημία η οποία απορρέει από το συνολικό σχέδιο της απάτης, τόσο για τα οικονομικά συμφέροντα των ενδιαφερόμενων κρατών μελών όσο και για την Ένωση, ενώ εξαιρούνται τα επιτόκια ή οι κυρώσεις. Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να συμβάλει στις προσπάθειες για την καταπολέμηση των εγκληματικών αυτών φαινομένων.
- (5) Όταν η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό της Ένωσης με επιμερισμένη ή έμμεση διαχείριση, μπορεί να αναθέτει καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού στα κράτη μέλη ή στα λοιπά όργανα και οργανισμούς που δημιουργήθηκαν δυνάμει των Συνθηκών ή σε άλλες οντότητες ή πρόσωπα. Στην περίπτωση τέτοιας επιμερισμένης ή έμμεσης διαχείρισης, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης θα πρέπει να τυγχάνουν του ίδιου επιπέδου προστασίας με αυτό που τυγχάνουν όταν λαμβάνει χώρα άμεση διαχείριση από την Επιτροπή.
- (6) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας σχετικά με τη σύναψη των συμβάσεων, ως δαπάνες νοούνται όλες οι δαπάνες σε σχέση με τις δημόσιες συμβάσεις που καθορίζονται στο άρθρο 101 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾.
- (7) Το ενωσιακό δίκαιο περί νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες εφαρμόζεται πλήρως στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με αντικείμενο περιουσιακά στοιχεία προερχόμενα από τα ποινικά αδικήματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία. Με την παραπομπή στο εν λόγω δίκαιο θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι το καθεστώς κυρώσεων που θεσπίζεται με την παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα σοβαρά ποινικά αδικήματα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.
- (8) Η διαφθορά συνιστά ιδιαίτερα σοβαρή απειλή για τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και ενδέχεται σε πολλές περιπτώσεις να συνδέεται με δόλια συμπεριφορά. Εφόσον όλοι οι δημόσιοι λειτουργοί έχουν την υποχρέωση να ασκούν κρίση ή διακριτική ευχέρεια με αμεροληψία, η δωροδοκία προκειμένου να επηρεαστεί η κρίση ή η διακριτική ευχέρεια ενός δημόσιου λειτουργού και η δωροληψία θα πρέπει να εμπίπτουν στους ορισμούς της διαφθοράς ανεξαρτήτως των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων που εφαρμόζονται στη χώρα του συγκεκριμένου λειτουργού ή του οικείου διεθνούς οργανισμού.
- (9) Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης μπορούν να θιγούν από συγκεκριμένες συμπεριφορές δημόσιου λειτουργού στον οποίο έχει ανατεθεί η διαχείριση κονδυλίων ή στοιχείων ενεργητικού, είτε αυτός τα διαχειρίζεται αμέσως είτε ενεργεί ως επόπτης, οι οποίες συμπεριφορές αποβλέπουν στην υπεξαίρεση κονδυλίων ή στοιχείων ενεργητικού κατά τρόπο που αντίκειται στον προβλεπόμενο σκοπό τους και με τις οποίες θίγονται τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Είναι, συνεπώς, απαραίτητο να ορισθούν επακριβώς τα ποινικά αδικήματα στα οποία εμπίπτουν οι εν λόγω συμπεριφορές.
- (10) Όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα της παθητικής δωροδοκίας και της υπεξαίρεσης, είναι αναγκαίο να συμπεριληφθεί ορισμός των δημόσιων λειτουργών ο οποίος να καλύπτει το σύνολο των σχετικών λειτουργών που κατέχουν επίσημο αξίωμα είτε στην Ένωση ή στα κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες. Οι ιδιώτες συμμετέχουν ολοένα και περισσότερο στη διαχείριση κονδυλίων της Ένωσης. Ως εκ τούτου, προκειμένου να προστατευτούν επαρκώς τα ενωσιακά κονδύλια από τη δωροδοκία και την υπεξαίρεση, ο ορισμός του «δημόσιου λειτουργού» χρειάζεται να καλύπτει και τα άτομα τα οποία δεν κατέχουν επίσημο αξίωμα, αλλά τα οποία, ωστόσο, αναλαμβάνουν και ασκούν, κατά παρόμοιο τρόπο, καθήκοντα δημόσιου τομέα που συνδέονται με ενωσιακά κονδύλια, όπως οι εργολάβοι που συμμετέχουν στη διαχείριση τέτοιων κονδυλίων.

⁽¹⁾ Οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1).

- (11) Όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, η έννοια της πρόθεσης πρέπει να ισχύει για όλα τα στοιχεία που συνιστούν τα εν λόγω ποινικά αδικήματα. Ο εκ προθέσεως χαρακτήρας ενέργειας ή παράλειψης μπορεί να συναγεται από αντικειμενικά, πραγματικά περιστατικά. Τα ποινικά αδικήματα για τα οποία δεν απαιτείται πρόθεση, δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.
- (12) Η παρούσα οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν ποινές φυλάκισης για τη διάπραξη ποινικών αδικημάτων που δεν χαρακτηρίζονται σοβαρά, σε περιπτώσεις όπου η πρόθεση θεωρείται κατά τεκμήριο υφιστάμενη βάσει του εθνικού δικαίου.
- (13) Ορισμένα ποινικά αδικήματα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης σχετίζονται συχνά στην πράξη στενά με τα ποινικά αδικήματα που υπάγονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και στις ενωσιακές νομοθετικές πράξεις που βασίζονται στην εν λόγω διάταξη. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διασφαλισθεί η συνοχή μεταξύ των εν λόγω νομοθετικών πράξεων και της παρούσας οδηγίας όσον αφορά τη διατύπωσή της.
- (14) Στον βαθμό που τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης μπορούν να θιγούν ή να απειληθούν από πρακτικές αποδιδόμενες σε νομικά πρόσωπα, τα νομικά πρόσωπα θα πρέπει να φέρουν ευθύνη για τα ποινικά αδικήματα, κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, τα οποία διαπράττονται εξ ονόματός τους.
- (15) Προκειμένου να διασφαλισθεί η ισοδύναμη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης στο σύνολο της Ένωσης μέσω μέτρων που θα πρέπει να λειτουργούν αποτρεπτικά, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν ορισμένα είδη και επίπεδα κυρώσεων για τις περιπτώσεις διάπραξης των ποινικών αδικημάτων που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία. Το επίπεδο των κυρώσεων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει αυτό που αναλογεί στα αδικήματα.
- (16) Δεδομένου ότι η παρούσα οδηγία προβλέπει ελάχιστους κανόνες, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να θεσπίζουν ή να διατηρούν αυστηρότερους κανόνες για ποινικά αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.
- (17) Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την προσηκούσα και αποτελεσματική εφαρμογή πειθαρχικών μέτρων ή κυρώσεων πέραν αυτών που έχουν ποινικό χαρακτήρα. Κυρώσεις οι οποίες δεν είναι δυνατό να εξομοιωθούν με ποινικές κυρώσεις και έχουν ήδη επιβληθεί στο ίδιο πρόσωπο για την ίδια συμπεριφορά μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιβολή ποινής στο εν λόγω πρόσωπο για ποινικό αδίκημα που ορίζεται στην παρούσα οδηγία. Για λοιπές κυρώσεις, θα πρέπει να τηρείται απαργκλίτως η αρχή της απαγόρευσης της υποβολής ενός ατόμου σε ποινική δίκη και της επιβολής ποινής δύο φορές για το ίδιο ποινικό αδίκημα (*ne bis in idem*). Η παρούσα οδηγία δεν ποινικοποιεί συμπεριφορές που δεν υπόκεινται επίσης σε πειθαρχικές κυρώσεις ή άλλα μέτρα σχετικά με παράβαση επίσημων καθηκόντων, όταν αυτές οι πειθαρχικές κυρώσεις ή τα άλλα μέτρα μπορούν να εφαρμοσθούν στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα.
- (18) Στις κυρώσεις για φυσικά πρόσωπα θα πρέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις, να προβλέπεται μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών. Σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να συγκαταλέγονται τουλάχιστον εκείνες στις οποίες σημειώθηκε σημαντική ζημία ή αποκτήθηκε σημαντικό όφελος, όπου η ζημία ή το όφελος θα πρέπει να τεκμαίρεται ότι είναι σημαντικό όταν υπερβαίνει τις 100 000 EUR. Όταν δικαιο κράτους μέλους δεν προβλέπει ρητώς κατώτατο όριο για σημαντική ζημία ή σημαντικό όφελος ως βάση για μέγιστη ποινή, το κράτος μέλος θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το ποσό της ζημίας ή του οφέλους λαμβάνεται υπόψη από τα δικαστήριά του κατά τον καθορισμό των κυρώσεων για απάτη και για άλλα ποινικά αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να προβλέπουν άλλα στοιχεία που να καταδεικνύουν τον σοβαρό χαρακτήρα ενός ποινικού αδικήματος, για παράδειγμα όταν η ζημία ή το όφελος είναι δυνητικά, πλην όμως πολύ σημαντικά. Ωστόσο, για αδικήματα κατά του κοινού συστήματος ΦΠΑ, το κατώτατο όριο πέραν του οποίου η ζημία ή το όφελος θα πρέπει να τεκμαίρεται ότι είναι σημαντικό είναι, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, 10 000 000 EUR. Η θέσπιση κατώτατων επιπέδων μέγιστων ποινών φυλάκισης είναι αναγκαία ώστε να διασφαλίζεται ισοδύναμη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης σε ολόκληρη την Ένωση. Οι ποινές αποσκοπούν να λειτουργούν ως ισχυρό αντικίνητρο για τους επίδοξους εγκληματίες, με επίδραση σε ολόκληρη την Ένωση.
- (19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το γεγονός ότι διαπράττεται ποινικό αδίκημα από εγκληματική οργάνωση κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου ⁽¹⁾ θεωρείται επιβαρυντική κατάσταση σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες που προβλέπονται στην έννομη τάξη τους. Θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε η επιβαρυντική κατάσταση να μπορεί να εξετάζεται από τα δικαστήρια κατά την επιβολή ποινών στους δράστες, χωρίς να πρέπει να είναι, ωστόσο, υποχρεωτική η συνεκτίμηση της εν λόγω επιβαρυντικής περιστασης στην απόφαση των δικαστηρίων. Τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να προβλέπουν την επιβαρυντική κατάσταση όταν το εθνικό δικαιο προβλέπει ότι τα ποινικά αδικήματα που ορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ τιμωρούνται ως χωριστά ποινικά αδικήματα και μπορούν να επισύρουν αυστηρότερες ποινές.
- (20) Με δεδομένη, ιδίως, την κινητικότητα των δραστών και των εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και λόγω της περιπλοκότητας των σχετικών διασυνοριακών ερευνών, κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να καθορίσει τη διεθνή δικαιοδοσία του ούτως ώστε να είναι σε θέση να πατάσει τις εν λόγω δραστηριότητες. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να διασφαλίζει εν προκειμένω ότι η δικαιοδοσία του καλύπτει ποινικά αδικήματα που διαπράττονται μέσω τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών στην οποία η πρόσβαση έχει γίνει από την επικράτειά του.

⁽¹⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008, σ. 42).

- (21) Δεδομένων των ενδεχόμενων πολλαπλών δικαιοδοσιών για διασυνοριακά ποινικά αδικήματα που επιπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η αρχή *ne bis in idem* τηρείται πλήρως κατά την εφαρμογή του εθνικού νόμου μεταφοράς της παρούσας οδηγίας.
- (22) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κανόνες σχετικά με τις προθεσμίες παραγραφής που είναι απαραίτητες ώστε να μπορούν να πατάσουν τις παράνομες δραστηριότητες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σε περιπτώσεις ποινικών αδικημάτων κολάσιμων με μέγιστη ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών φυλάκισης, η προθεσμία παραγραφής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε έτη από τη χρονική στιγμή διάπραξης του ποινικού αδικήματος. Αυτό θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη των κρατών μελών που δεν θέτουν προθεσμίες παραγραφής για διερεύνηση, δίωξη και επιβολή του νόμου.
- (23) Με την επιφύλαξη των κανόνων περί διασυνοριακής συνεργασίας και αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις και άλλων κανόνων δυνάμει του ενωσιακού δικαίου, ιδίως δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, είναι αναγκαίο να προβλέπεται δεόντως η δυνατότητα συνεργασίας, με στόχο τη διασφάλιση αποτελεσματικής δράσης κατά των ποινικών αδικημάτων που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία και θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, καθώς και της τεχνικής και επιχειρησιακής βοήθειας που παρέχεται από την Επιτροπή προς τις αρμόδιες εθνικές αρχές, διότι ενδεχομένως να χρειαστεί να διευκολύνουν τον συντονισμό των ερευνών τους. Η εν λόγω βοήθεια δεν θα πρέπει να συνεπάγεται συμμετοχή της Επιτροπής στις διαδικασίες διερεύνησης ή δίωξης μεμονωμένων ποινικών υποθέσεων που διεξάγουν οι εθνικές αρχές. Το Ελεγκτικό Συνέδριο και οι ελεγκτές που είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο των προϋπολογισμών των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης θα πρέπει να κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και σε άλλες αρμόδιες αρχές κάθε γεγονός που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ποινικό αδίκημα δυνάμει της παρούσας οδηγίας, και τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα εθνικά όργανα ελέγχου, κατά την έννοια του άρθρου 59 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, πράττουν το ίδιο, σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.
- (24) Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη προκειμένου να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία. Η έκθεση μπορεί να συνοδεύεται, εφόσον απαιτείται, από προτάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές εξελίξεις, ιδίως όσον αφορά τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- (25) Η σύμβαση θα πρέπει να αντικατασταθεί από την παρούσα οδηγία για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από αυτή.
- (26) Για την εφαρμογή του άρθρου 3 παράγραφος 4 στοιχείο δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾, η αναφορά σε σοβαρή απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της σύμβασης, θα πρέπει να ερμηνευθεί ως απάτη σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 και στο άρθρο 7 παράγραφος 3 της παρούσας οδηγίας ή, όσον αφορά παραβάσεις του κοινού συστήματος ΦΠΑ, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της παρούσας οδηγίας.
- (27) Η προσήκουσα εφαρμογή της παρούσας οδηγίας από τα κράτη μέλη περιλαμβάνει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και την ανταλλαγή των εν λόγω δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών, αφενός, και μεταξύ των αρμόδιων οργάνων της Ένωσης, αφετέρου. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών θα πρέπει να ρυθμίζεται από το κεκτημένο της Ένωσης. Η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των κρατών μελών θα πρέπει να εκτελείται σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁾. Στον βαθμό που τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης υποβάλλουν σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, θα πρέπει να εφαρμόζεται ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁾ ή, όπου ισχύουν, άλλες ενωσιακές νομικές πράξεις που ρυθμίζουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα εν λόγω όργανα και οργανισμούς, καθώς και οι εφαρμοστέοι κανόνες σχετικά με το απόρρητο των δικαστικών ερευνών.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

⁽³⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1).

- (28) Το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα της εφαρμογής κυρώσεων βάσει του ποινικού δικαίου απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης») και ειδικότερα το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την ελευθερία επιλογής του επαγγέλματος και το δικαίωμα προς εργασία, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής και δίκαιης δίκης, το τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα της υπεράσπισης, την αρχή της νομιμότητας και την αρχή της αναλογικότητας των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων, καθώς και την αρχή *ne bis in idem*. Η παρούσα οδηγία επιδιώκει τον πλήρη σεβασμό των εν λόγω δικαιωμάτων και αρχών και πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως.
- (29) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζουν την ταχεία ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και τη μεταφορά τους στον προϋπολογισμό της Ένωσης, με την επιφύλαξη των σχετικών τομεακών κανόνων της Ένωσης για τις δημοσιονομικές διορθώσεις και την ανάκτηση ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως.
- (30) Τα διοικητικά μέτρα και οι κυρώσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Η παρούσα οδηγία δεν απαλλάσσει τα κράτη μέλη από την υποχρέωση να εφαρμόζουν διοικητικά μέτρα και κυρώσεις της Ένωσης κατά την έννοια των άρθρων 4 και 5 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95.
- (31) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν ποινικές κυρώσεις στο εθνικό τους δίκαιο όσον αφορά πράξεις απάτης και συναφή με την απάτη ποινικά αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και στα οποία εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να δημιουργεί υποχρεώσεις όσον αφορά την επιβολή τέτοιων κυρώσεων ή την εφαρμογή οποιοδήποτε άλλου διαθέσιμου συστήματος επιβολής του νόμου σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Τα κράτη μέλη μπορούν, καταρχήν, να συνεχίσουν να εφαρμόζουν παράλληλα τα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία. Εντούτοις, κατά την εφαρμογή του εθνικού νόμου που μεταφέρει την παρούσα οδηγία στο εθνικό δίκαιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η επιβολή ποινικών κυρώσεων για ποινικά αδικήματα σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και διοικητικών μέτρων και κυρώσεων δεν οδηγεί σε παραβίαση του Χάρτη.
- (32) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τις αρμοδιότητες των κρατών μελών στην κατά το δοκούν διάρθρωση και οργάνωση των φορολογικών τους διοικήσεων ώστε να διασφαλίζεται ο ορθός προσδιορισμός, η αξιολόγηση και η είσπραξη του φόρου προστιθέμενης αξίας, καθώς και η αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας για τον ΦΠΑ.
- (33) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων για την άρση των ασυλιών που περιλαμβάνονται στη ΣΛΕΕ, στο πρωτόκολλο αριθ. 3 περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πρωτόκολλο αριθ. 7 περί προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προσαρτώνται στη ΣΛΕΕ και στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στα κείμενα που τα εφαρμόζουν, ή σε παρόμοιες διατάξεις του εθνικού δικαίου. Κατά τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο καθώς και κατά την εφαρμογή του εθνικού νόμου που μεταφέρει την παρούσα οδηγία στο εθνικό δίκαιο, λαμβάνονται πλήρως υπόψη αυτά τα προνόμια και οι ασυλίες, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού στην ελευθερία της θρησκείας του βουλευτή.
- (34) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους γενικούς κανόνες και τις αρχές του εθνικού ποινικού δικαίου για την επιβολή και την εκτέλεση ποινών σύμφωνα με τα συγκεκριμένα περιστατικά κάθε μεμονωμένης υπόθεσης.
- (35) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως εξαιτίας της κλίμακας και των συνεπειών της, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.
- (36) Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Ιρλανδία γνωστοποίησε την επιθυμία της να συμμετάσχει στη θέσπιση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (37) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

- (38) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (39) Ζητήθηκε η γνώμη του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο και γνωμοδότησε ⁽¹⁾,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΙΤΛΟΣ I

Αντικείμενο, ορισμοί και πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας κατά των ποινικών αδικημάτων που θίγουν τα εν λόγω οικονομικά συμφέροντα, συμφώνως προς το κεκτημένο της Ένωσης σε αυτόν τον τομέα.

Άρθρο 2

Ορισμοί και πεδίο εφαρμογής

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
 - α) ως «οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης» νοείται το σύνολο των εσόδων, δαπανών και στοιχείων ενεργητικού που καλύπτονται, αποκτώνται μέσω ή οφείλονται:
 - i) στον προϋπολογισμό της Ένωσης·
 - ii) στους προϋπολογισμούς των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης που έχουν ιδρυθεί δυνάμει των Συνθηκών ή στους προϋπολογισμούς των οποίων αυτά ασκούν άμεσα ή έμμεσα τη διαχείριση και εποπτεία·
 - β) ως «νομικό πρόσωπο» νοείται μια οντότητα διαθέτουσα νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο, εξαιρουμένων των κρατών ή των δημοσίων φορέων κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας και των δημοσίων διεθνών οργανισμών.
2. Όσον αφορά τα έσοδα που προκύπτουν από τους ίδιους πόρους ΦΠΑ, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο σε περιπτώσεις σοβαρών αδικημάτων κατά του κοινού συστήματος ΦΠΑ. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας τα αδικήματα κατά του κοινού συστήματος ΦΠΑ θεωρούνται σοβαρά όταν οι εκούσιες ενέργειες ή παραλείψεις που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) συνδέονται με το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών της Ένωσης και περιλαμβάνουν συνολική ζημία τουλάχιστον 10 000 000 EUR.
3. Η δομή και η λειτουργία της φορολογικής διοίκησης των κρατών μελών δεν θίγονται από την παρούσα οδηγία.

ΤΙΤΛΟΣ II

Ποινικά αδικήματα σχετικά με απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Άρθρο 3

Απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης συνιστά ποινικό αδίκημα όταν διαπράττεται εκ προθέσεως.
2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τα εξής θεωρούνται ως απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης:

⁽¹⁾ ΕΕ C 383 της 12.12.2012, σ. 1.

- α) όσον αφορά τις δαπάνες που δεν σχετίζονται με προμήθειες, κάθε ενέργεια ή παράλειψη σχετικά με:
- i) τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, με αποτέλεσμα την υπεξαίρεση ή την εσφαλμένη παρακράτηση πόρων ή στοιχείων ενεργητικού που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ή από προϋπολογισμούς των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό της·
 - ii) την αποσιώπηση πληροφοριών κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα αυτά αποτελέσματα· ή
 - iii) την κατάχρηση αυτών των πόρων ή στοιχείων ενεργητικού, για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους χορηγήθηκαν αρχικώς·
- β) όσον αφορά τις δαπάνες που σχετίζονται με προμήθειες, κάθε ενέργεια ή παράλειψη, τουλάχιστον όταν διαπράττεται με σκοπό την αποκόμιση παράνομου περιουσιακού οφέλους για τον δράστη ή άλλον, ζημιώνοντας τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, σχετικά με:
- i) τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, με αποτέλεσμα την υπεξαίρεση ή την εσφαλμένη παρακράτηση πόρων ή στοιχείων ενεργητικού που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ή από προϋπολογισμούς των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό της·
 - ii) την αποσιώπηση πληροφοριών κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα αυτά αποτελέσματα· ή
 - iii) την κατάχρηση αυτών των πόρων ή στοιχείων ενεργητικού, για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους χορηγήθηκαν αρχικώς, η οποία ζημιώνει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης·
- γ) όσον αφορά τα έσοδα, εκτός από τα έσοδα που προκύπτουν από τους ίδιους φόρους ΦΠΑ που αναφέρονται στο στοιχείο δ), κάθε ενέργεια ή παράλειψη σχετικά με:
- i) τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, με αποτέλεσμα την παράνομη μείωση των πόρων του προϋπολογισμού της Ένωσης ή των προϋπολογισμών των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό της·
 - ii) την αποσιώπηση πληροφοριών κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα αυτά αποτελέσματα· ή
 - iii) την κατάχρηση ενός νομίμως αποκτηθέντος ευεργετήματος, με τα αυτά αποτελέσματα·
- δ) όσον αφορά τα έσοδα που προκύπτουν από τους ίδιους φόρους ΦΠΑ, κάθε ενέργεια ή παράλειψη διαπραχθείσα σε διασυννοριακές πρακτικές εξαπάτησης σχετικά με:
- i) τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων που σχετίζονται με τον ΦΠΑ, με αποτέλεσμα τη μείωση των πόρων του προϋπολογισμού της Ένωσης·
 - ii) την αποσιώπηση πληροφοριών που συνδέονται με τον ΦΠΑ, κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα αυτά αποτελέσματα· ή
 - iii) την ορθή παρουσίαση των δηλώσεων ΦΠΑ για τους σκοπούς της δόλιας συγκάλυψης της μη καταβολής ή της παράνομης σύστασης δικαιωμάτων στις επιστροφές ΦΠΑ.

Άρθρο 4

Άλλα ποινικά αδικήματα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως περιγράφεται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, με αντικείμενο περιουσιακά στοιχεία προερχόμενα από τα ποινικά αδικήματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, συνιστά ποινικό αδίκημα.
 2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η παθητική και η ενεργητική δωροδοκία, όταν τελούνται εκ προθέσεως, συνιστούν ποινικά αδικήματα.
- α) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «παθητική δωροδοκία» νοείται η πράξη δημόσιου λειτουργού ο οποίος ζητά ή λαμβάνει, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, για τον εαυτό του ή για τρίτον, πάσης φύσεως ωφελήματα ή δέχεται υπόσχεση τέτοιου ωφελήματος, προκειμένου να ενεργήσει ή να παραλείψει να ενεργήσει σύμφωνα με τα καθήκοντά του ή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, κατά τρόπο που ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

β) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «ενεργητική δωροδοκία» νοείται η πράξη προσώπου που υπόσχεται, προσφέρει ή δίνει, άμεσα ή με τη μεσολάβηση τρίτου, πάσης φύσεως ωφέλημα σε δημόσιο λειτουργό, για τον εαυτό του ή για τρίτον, προκειμένου να ενεργήσει, ή να παραλείψει να ενεργήσει σύμφωνα με τα καθήκοντά του ή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, κατά τρόπο που ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η υπεξαίρεση, όταν τελείται εκ προθέσεως, συνιστά ποινικό αδίκημα.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «υπεξαίρεση» νοείται η πράξη δημόσιου λειτουργού στον οποίο έχει ανατεθεί, άμεσα ή έμμεσα, η διαχείριση πόρων ή στοιχείων ενεργητικού, κατά την οποία δεσμεύει ή εκταμιεύει πόρους ή ιδιοποιείται ή χρησιμοποιεί στοιχεία ενεργητικού αντιθέτως προς τον σκοπό για τον οποίο αυτά προορίζονταν κατά τρόπο που ζημιώνει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «δημόσιος λειτουργός» νοείται:

α) υπάλληλος της Ένωσης ή κρατικός υπάλληλος, περιλαμβανομένου κάθε κρατικού υπαλλήλου άλλου κράτους μέλους και κάθε κρατικού υπαλλήλου τρίτης χώρας·

i) ως «υπάλληλος της Ένωσης» νοείται πρόσωπο:

— που είναι υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού που προσλαμβάνεται με σύμβαση από την Ένωση, κατά την έννοια του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θεσπίζεται στον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 του Συμβουλίου ⁽¹⁾ (ο «κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης»), ή

— που αποσπάται στην Ένωση από κράτος μέλος ή από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και ασκεί καθήκοντα αντίστοιχα με εκείνα που ασκούν οι υπάλληλοι ή το λοιπό προσωπικό της Ένωσης.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί προνομίων και ασυλιών που περιέχονται στα πρωτόκολλα αριθ. 3 και 7, τα μέλη των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης που δημιουργούνται δυνάμει των Συνθηκών, καθώς και το προσωπικό αυτών των οργάνων, εξομοιώνονται με τους υπαλλήλους της Ένωσης, εφόσον ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης δεν ισχύει για αυτούς·

ii) ο όρος «κρατικός υπάλληλος» νοείται σε συνάρτηση με τον ορισμό του «υπαλλήλου» ή του «δημοσίου υπαλλήλου» στο εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους ή της τρίτης χώρας όπου το σχετικό πρόσωπο ασκεί τα καθήκοντά του.

Ωστόσο, όσον αφορά δικαστικές διαδικασίες στις οποίες εμπλέκεται κρατικός υπάλληλος κράτους μέλους ή κρατικός υπάλληλος τρίτης χώρας και οι οποίες κινούνται με πρωτοβουλία άλλου κράτους μέλους, το τελευταίο δεν υποχρεούται να εφαρμόζει τον ορισμό του «κρατικού υπαλλήλου» παρά μόνο εφόσον ο εν λόγω ορισμός συνάδει με το εθνικό του δίκαιο.

Ο όρος «κρατικός υπάλληλος» περιλαμβάνει κάθε πρόσωπο που κατέχει εκτελεστικό, διοικητικό ή δικαστικό αξίωμα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Κάθε πρόσωπο που κατέχει νομοθετικό αξίωμα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο εξομοιώνεται με κρατικό υπάλληλο.

β) κάθε άλλο πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί και το οποίο ασκεί δημόσιο λειτουργήμα στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η διαχείριση των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης στα κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες ή η λήψη αποφάσεων αναφορικά με τα εν λόγω συμφέροντα.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

Γενικές διατάξεις για την απάτη και άλλα ποινικά αδικήματα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Άρθρο 5

Υποκίνηση, υποβοήθηση, συνέργεια και απόπειρα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η υποκίνηση, και η υποβοήθηση και συνέργεια στη διάπραξη οιαδήποτε εκ των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα.

⁽¹⁾ ΕΕ L 56 της 4.3.1968, σ. 1.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι κάθε απόπειρα διάπραξης οιοδήποτε εκ των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 και στο άρθρο 4 παράγραφος 3 τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 6

Ευθύνη των νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη για οιοδήποτε ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 3, 4 και 5 και διαπράχθηκε προς όφελός τους από οιοδήποτε πρόσωπο το οποίο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, βάσει:

- α) εξουσίας εκπροσώπησης του νομικού προσώπου·
- β) εξουσίας λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του νομικού προσώπου· ή
- γ) εξουσίας άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν επίσης τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου κατέστησε δυνατή τη διάπραξη, από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του, οιοδήποτε εκ των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 ή 5 προς όφελος του εν λόγω νομικού προσώπου.

3. Η ευθύνη των νομικών προσώπων δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν αποκλείει τη δυνατότητα για την ποινική δίωξη των φυσικών προσώπων που είναι οι δράστες των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 ή υπέχουν ποινική ευθύνη βάσει του άρθρου 5.

Άρθρο 7

Κυρώσεις για τα φυσικά πρόσωπα

1. Όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η τέλεση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5 επισύρει αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η μέγιστη ποινή για τον κολασμό των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 είναι η φυλάκιση.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η μέγιστη ποινή για τον κολασμό των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, όταν αφορούν σημαντική ζημία ή όφελος, είναι φυλάκιση τουλάχιστον τεσσάρων ετών.

Η ζημία ή το όφελος που προκύπτει από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχεία α), β) και γ) και στο άρθρο 4 τεκμαίρεται ότι είναι σημαντικά όταν η ζημία ή το όφελος υπερβαίνει τις 100 000 EUR.

Η ζημία ή το όφελος που προκύπτει από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) και υπόκεινται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 τεκμαίρεται σημαντικό.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών εάν συντρέχουν άλλες σοβαρές περιστάσεις που ορίζονται στο εθνικό τους δίκαιο.

4. Όταν ένα ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχεία α), β) ή γ) ή στο άρθρο 4 αφορά ζημία κατώτερη των 10 000 EUR ή αποκόμιση οφέλους κατώτερου των 10 000 EUR, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν άλλες κυρώσεις αντί των ποινικών κυρώσεων.

5. Η παράγραφος 1 δεν θίγει την άσκηση πειθαρχικών εξουσιών κατά δημόσιων λειτουργών από τις αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 8

Επιβαρυντικές περιστάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η διάπραξη ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 3, 4 ή 5 στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ θεωρείται επιβαρυντική κατάσταση.

Άρθρο 9

Κυρώσεις για τα νομικά πρόσωπα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι νομικό πρόσωπο που υπέχει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 6 υπόκειται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται ποινικής ή μη ποινικής φύσης χρηματικές ποινές και, ενδεχομένως, λοιπές κυρώσεις, όπως:

- α) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις·
- β) προσωρινός ή οριστικός αποκλεισμός από μειοδοτικούς διαγωνισμούς·
- γ) προσωρινή ή οριστική απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας·
- δ) θύση υπό δικαστική εποπτεία·
- ε) δικαστική εκκαθάριση·
- στ) προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξη του ποινικού αδικήματος.

Άρθρο 10

Δέσμευση στοιχείων και δήμευση

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να καταστήσουν δυνατή τη δέσμευση και τη δήμευση των οργάνων τέλεσης των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5 καθώς και των προϊόντων των αδικημάτων αυτών. Τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ ενεργούν σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία.

Άρθρο 11

Δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5 όταν:
 - α) το ποινικό αδίκημα διαπράττεται εξολοκλήρου ή εν μέρει εντός της επικράτειάς του· ή
 - β) ο δράστης είναι υπήκοός του.
2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 3, 4 και 5 όταν ο δράστης υπόκειται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης κατά τον χρόνο τέλεσης του αδικήματος. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να μην εφαρμόσει τους κανόνες δικαιοδοσίας που ορίζονται στην παρούσα παράγραφο ή να τους εφαρμόσει μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ή μόνο όταν πληρούνται συγκεκριμένες περιστάσεις και ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή.
3. Ένα κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή όταν αποφασίσει να επεκτείνει τη δικαιοδοσία του στα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3, 4 ή 5, τα οποία έχουν διαπραχθεί εκτός της επικράτειάς του, σε οποιαδήποτε από τις εξής περιστάσεις:
 - α) ο δράστης έχει τη συνήθη κατοικία του στην επικράτειά του·
 - β) το ποινικό αδίκημα διαπράττεται προς όφελος νομικού προσώπου εγκατεστημένου στην επικράτειά του· ή
 - γ) ο δράστης είναι υπάλληλός του που ενεργεί υπό την υπηρεσιακή του ιδιότητα.
4. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 στοιχείο β), τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι η άσκηση της δικαιοδοσίας τους δεν εξαρτάται από τον όρο ότι η δίωξη μπορεί να ασκηθεί μόνον κατόπιν έγκλησης του θύματος στον τόπο όπου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα ή καταγγελίας από το κράτος στο έδαφος του οποίου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 12

Προθεσμίες παραγραφής ποινικών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση προθεσμίας παραγραφής για επαρκές χρονικό διάστημα ύστερα από την τέλεση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5, προκειμένου να καταστήσουν δυνατή την αποτελεσματική διερεύνηση και τη δίωξη των εν λόγω ποινικών αδικημάτων και την αποτελεσματική δίκη και λήψη δικαστικής απόφασης.

⁽¹⁾ Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39).

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να καταστήσουν δυνατή τη διερεύνηση, τη δίωξη, τη δίκη και τη λήψη δικαστικής απόφασης για τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5 και τιμωρούνται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών, για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών από τον χρόνο τέλεσης του ποινικού αδικήματος.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν προθεσμία παραγραφής μικρότερη των πέντε ετών, αλλά όχι μικρότερη των τριών ετών, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζουν πως η εν λόγω προθεσμία μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων.

4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την επιβολή:

α) ποινής υπερβαίνουσας το ένα έτος φυλάκισης, ή εναλλακτικά,

β) ποινής φυλάκισης, στην περίπτωση ποινικού αδικήματος που τιμωρείται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών,

επιβληθείσας κατόπιν οριστικής καταδίκης για ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 3, 4 ή 5, για τουλάχιστον πέντε έτη από την ημερομηνία της οριστικής καταδίκης. Η συγκεκριμένη περίοδος μπορεί να περιλαμβάνει παρατάσεις της προθεσμίας παραγραφής λόγω διακοπής ή αναστολής.

Άρθρο 13

Ανάκτηση ποσών

Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ανάκτηση των ακόλουθων:

- 1) σε επίπεδο Ένωσης, αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο πλαίσιο της τέλεσης των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχεία α), β) ή γ) ή στα άρθρα 4 ή 5·
- 2) σε εθνικό επίπεδο, μη καταβληθέντος ΦΠΑ στο πλαίσιο της τέλεσης των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) ή στα άρθρα 4 ή 5.

Άρθρο 14

Αλληλεπίδραση με άλλες εφαρμοστέες νομικές πράξεις της Ένωσης

Η εφαρμογή διοικητικών μέτρων, ποινών και προστίμων που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως αυτών που εμπίπτουν στην έννοια των άρθρων 4 και 5 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95, ή στο εθνικό δίκαιο που θεσπίζεται προς συμμόρφωση με ειδική υποχρέωση βάσει του δικαίου της Ένωσης, τελεί υπό την επιφύλαξη της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οιοσδήποτε ποινικές διαδικασίες έχουν κινηθεί βάσει των εθνικών διατάξεων για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θίγουν αδικαιολόγητα τη χρηστή και αποτελεσματική εφαρμογή διοικητικών μέτρων, ποινών και προστίμων τα οποία δεν είναι δυνατό να εξομοιωθούν με ποινική διαδικασία και προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης ή σε εθνικές διατάξεις εφαρμογής.

ΤΙΤΛΟΣ IV

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 15

Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής (OLAF) και άλλων θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης

1. Με την επιφύλαξη των κανόνων περί διασυννοριακής συνεργασίας και αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, τα κράτη μέλη, η Eurojust, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και η Επιτροπή συνεργάζονται μεταξύ τους, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, για την καταπολέμηση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5. Προς τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή και, κατά περίπτωση, η Eurojust παρέχουν κάθε αναγκαία τεχνική και επιχειρησιακή βοήθεια που χρειάζονται οι αρμόδιες εθνικές αρχές προκειμένου να διευκολυνθεί ο συντονισμός των ερευνών τους.

2. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, να ανταλλάσσουν πληροφορίες με την Επιτροπή, προκειμένου να διευκολύνεται η εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών και να διασφαλίζεται η αποτελεσματική αντιμετώπιση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5. Η Επιτροπή και οι αρμόδιες εθνικές αρχές λαμβάνουν υπόψη, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, τις απαιτήσεις εμπιστευτικότητας και τους κανόνες προστασίας των δεδομένων. Με την επιφύλαξη του εθνικού δικαίου περί πρόσβασης στις πληροφορίες, ένα κράτος μέλος, όταν παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή, μπορεί, προς τον σκοπό αυτό, να θέσει ειδικούς όρους ως προς τη χρήση των πληροφοριών, είτε από την Επιτροπή είτε από άλλο κράτος μέλος στο οποίο διαβιβάζονται οι πληροφορίες αυτές.

3. Το Ελεγκτικό Συνέδριο και οι ελεγκτές στους οποίους έχει ανατεθεί ο έλεγχος των προϋπολογισμών των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών που έχουν ιδρυθεί κατ' εφαρμογή των Συνθηκών και των προϋπολογισμών που υπόκεινται στη διαχείριση και εποπτεία των θεσμικών οργάνων, κοινοποιούν στον OLAF και σε άλλες αρμόδιες αρχές κάθε στοιχείο που υποπίπτει στην αντίληψή τους κατά την τέλεση των καθηκόντων τους, το οποίο θα μπορούσε να θεωρηθεί ποινικό αδίκημα, που ορίζεται στο άρθρο 3, 4 ή 5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εθνικά όργανα ελέγχου πράττουν το ίδιο.

Άρθρο 16

Αντικατάσταση της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Η σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 26ης Ιουλίου 1995, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών πρωτοκόλλων της 27ης Σεπτεμβρίου 1996, της 29ης Νοεμβρίου 1996 και της 19ης Ιουνίου 1997, αντικαθίσταται από την παρούσα οδηγία για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από αυτή, με ισχύ από την ... [δύο έτη από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας οδηγίας].

Για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στη σύμβαση θεωρούνται παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 17

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη εκδίδουν και δημοσιεύουν, έως ... [δύο έτη από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας οδηγίας], τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων. Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από ... [δύο έτη από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας οδηγίας].

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις ανωτέρω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Περιλαμβάνουν επίσης δήλωση ότι, για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στη σύμβαση που αντικαθίσταται από την παρούσα οδηγία, οι οποίες περιέχονται σε ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, θεωρούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος πραγματοποίησης αυτής της παραπομπής και η διατύπωση αυτής της δήλωσης καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων του εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18

Υποβολή εκθέσεων και αξιολόγηση

1. Η Επιτροπή υποβάλλει, μέχρι τις ... [τέσσερα έτη από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας οδηγίας], έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με την οποία αξιολογείται κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία.

2. Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων που ορίζονται σε άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης, τα κράτη μέλη υποβάλλουν ετησίως στην Επιτροπή τις ακόλουθες στατιστικές σχετικά με τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 5, εφόσον είναι διαθέσιμα σε κεντρικό επίπεδο στο σχετικό κράτος μέλος:

α) τον αριθμό των ποινικών διώξεων που ασκήθηκαν, που απορρίφθηκαν, που κατέληξαν σε αθώωση, που οδήγησαν σε καταδίκη και που βρίσκονται σε εξέλιξη·

β) τα ποσά που ανακτώνται κατόπιν ποινικών διώξεων και την εκτιμώμενη ζημία.

3. Η Επιτροπή υποβάλλει, έως τις ... [επτά έτη από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας οδηγίας] και λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση που υποβάλλει σύμφωνα με την παράγραφο 1 καθώς και τις στατιστικές των κρατών μελών που υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 2, έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο με την οποία αξιολογούνται οι επιπτώσεις της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της παρούσας οδηγίας για την πρόληψη της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

4. Η Επιτροπή, έως τις ... [πέντε έτη από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας οδηγίας] και με βάση τα στατιστικά δεδομένα που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 2, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, αξιολογώντας όσον αφορά τον γενικό στόχο ενίσχυσης της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης κατά πόσον:

- α) το κατώτατο όριο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 είναι κατάλληλο·
- β) οι διατάξεις περί των προθεσμιών παραγράφου που αναφέρονται στο άρθρο 12 είναι επαρκώς αποτελεσματικές·
- γ) η παρούσα οδηγία αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις περιπτώσεις απάτης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων.
5. Οι εκθέσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4 συνοδεύονται, εάν κρίνεται απαραίτητο, από νομοθετική πρόταση, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει ειδική διάταξη για την απάτη στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων.

Άρθρο 19

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 20

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

...

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Σκεπτικό του Συμβουλίου: Θέση (ΕΕ) αριθ. 4/2017 του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ενόψει της έκδοσης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης μέσω του ποινικού δικαίου

(2017/C 184/02)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 12 Ιουλίου 2012 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση ⁽¹⁾ οδηγίας σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης μέσω του ποινικού δικαίου.

Στις 8 Ιουνίου 2013 το Συμβούλιο συμφώνησε σε γενική προσέγγιση ⁽²⁾, με την οποία ανέθεσε στην Προεδρία να αρχίσει τριμερείς διαλόγους με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τη θέση του επί του σχεδίου οδηγίας σε πρώτη ανάγνωση στις 16 Απριλίου 2014 ⁽³⁾.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο επίπεδο της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού (CONT) και της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE), επιβεβαίωσε συμφωνία επί του συμβιβαστικού κειμένου που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο των τριμερών διαλόγων στις 12 Ιανουαρίου 2017.

Κατά τη σύνοδό του στις 7 Φεβρουαρίου 2017, το Συμβούλιο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία επί του σχεδίου οδηγίας. Κατά τη σύνοδό του στις 25 Απριλίου 2017, το Συμβούλιο ενέκρινε τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση, η οποία συνάδει απόλυτα με το συμβιβαστικό κείμενο της οδηγίας που συμφωνήθηκε στις άτυπες διαπραγματεύσεις μεταξύ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

II. ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στόχος του σχεδίου οδηγίας είναι να θεσπίσει ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, με σκοπό να συμβάλλει αποτελεσματικά στην ενίσχυση της προστασίας κατά του εγκλήματος που πλήττει τα εν λόγω οικονομικά συμφέροντα, συμφώνως προς το κεκτημένο της Ένωσης σε αυτόν τον τομέα. Σε σύγκριση με τη σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽⁴⁾, την οποία θα αντικαταστήσει η οδηγία στα κράτη μέλη τα οποία δεσμεύει, η εν λόγω οδηγία θα προβλέπει αυστηρότερους κανόνες για σειρά σημαντικών ζητημάτων, ιδιαίτερα όσον αφορά το καθεστώς των κυρώσεων.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΕ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

A. Γενικές παρατηρήσεις

Βάσει της πρότασης οδηγίας της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διεξήγαγαν άτυπες διαπραγματεύσεις με σκοπό την επίτευξη πολιτικής συμφωνίας. Το κείμενο της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση αποτυπώνει πλήρως τον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε μεταξύ των δύο συννομοθετών, επικουρούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, οι παραπομπές στη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση θα πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε κατά τους τριμερείς διαλόγους.

Η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση διατηρεί τους στόχους της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽⁵⁾ και της πρότασης της Επιτροπής. Το κείμενο του σχεδίου οδηγίας περιλαμβάνει σαφέστερες και πιο λεπτομερείς διατάξεις για πολλά από τα θέματα που αναφέρονται στη σύμβαση, ενώ εισάγει και εντελώς νέες διατάξεις, για παράδειγμα όσον αφορά τις προθεσμίες παραγραφής.

B. Νομική βάση

Η πρόταση της Επιτροπής βασίστηκε στο άρθρο 325 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ. Ωστόσο, οι συννομοθέτες συμφώνησαν ότι το άρθρο 83 παράγραφοι 1 και 2 της ΣΛΕΕ συνιστά αποκλειστική νομική βάση για τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων όσον αφορά τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης που πλήττει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Συνεπώς, η οδηγία θα εκδοθεί βάσει του άρθρου 83 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

Η Ιρλανδία έχει κοινοποιήσει την επιθυμία της να λάβει μέρος στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η Ιρλανδία επέλεξε να συμμετέχει στην οδηγία. Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία δεν συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύονται από αυτήν ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή της.

⁽¹⁾ 12683/12.

⁽²⁾ 10729/13.

⁽³⁾ 9024/14.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48.

Γ. Βασικά ζητήματα πολιτικής

1. Ο ορισμός των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας

Το άρθρο 2 της οδηγίας δίνει τον ορισμό των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Στη γενική προσέγγιση, το Συμβούλιο πρότεινε να αποκλειστούν από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας όλα τα αδικήματα εις βάρος του κοινού συστήματος φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), που θα καλύπτονταν καταρχάς από τον ορισμό. Μετά τις διαπραγματεύσεις με το Κοινοβούλιο, τα αδικήματα εις βάρος του κοινού συστήματος ΦΠΑ έχουν υπαχθεί τελικά στην οδηγία. Στο άρθρο 3 προστέθηκε συγκεκριμένος ορισμός της απάτης με έσοδα που προκύπτουν από τον ΦΠΑ. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας είναι περιορισμένο, καθώς η οδηγία θα εφαρμόζεται μόνο όταν τα αδικήματα είναι σοβαρά. Τα αδικήματα θα θεωρούνται σοβαρά όταν συνδέονται με την επικράτεια δύο ή περισσότερων κρατών μελών και προκαλούν συνολική ζημία τουλάχιστον 10 εκατομμυρίων EUR.

2. Ο ορισμός των ποινικών αδικημάτων

Το άρθρο 3 ορίζει τα ποινικά αδικήματα που καλύπτονται από την οδηγία. Οι ορισμοί της απάτης και της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας επικαιροποιήθηκαν ελαφρώς και είναι, σε γενικές γραμμές, σύμφωνοι με τους ορισμούς της σύμβασης και των πρωτοκόλλων της. Εισήχθη ένα νέο αδίκημα, η υπεξαίρεση, που καλύπτει τη συμπεριφορά δημοσίων υπαλλήλων που δεν συνιστά απάτη με τη στενή έννοια του όρου.

3. Κυρώσεις για φυσικά πρόσωπα

Η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση θεσπίζει ορισμένους κανόνες σχετικά με ελάχιστες ποινές για φυσικά πρόσωπα στο άρθρο 7. Όσον αφορά τη σύμβαση, οι κανόνες αυτοί εισάγουν νέους λεπτομερείς κανόνες αναφορικά με το επίπεδο των κυρώσεων. Τα αδικήματα που συνεπάγονται σημαντικές ζημιές ή οφέλη θα τιμωρούνται με μεγαλύτερη αυστηρότητα, δηλαδή με μέγιστη ποινή τουλάχιστον τεσσάρων ετών φυλάκισης.

4. Παραγραφή

Η σύμβαση δεν περιείχε ρητούς κανόνες περί παραγραφής. Η οδηγία, στο άρθρο 12, εισάγει τους πρώτους λεπτομερείς δεσμευτικούς κανόνες περί παραγραφής στο ποινικό δίκαιο της Ένωσης. Τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να προβλέπουν προθεσμία παραγραφής που να επιτρέπει την εφαρμογή του νόμου για ικανό χρονικό διάστημα ώστε να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά τα αδικήματα· το άρθρο προβλέπει επίσης ελάχιστη προθεσμία παραγραφής διάρκειας τουλάχιστον πέντε ετών σε περιπτώσεις σοβαρών αδικημάτων. Εισήχθη επίσης κανόνας για την παραγραφή της εκτέλεσης των ποινών.

5. Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των οργανισμών της και του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το άρθρο 15 εισάγει νέους κανόνες σχετικά με την υποχρέωση των κρατών μελών, ορισμένων οργανισμών όπως η Eurojust και της Επιτροπής να συνεργαστούν στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους για την καταπολέμηση των ποινικών αδικημάτων που ορίζονται στην οδηγία. Εισήχθη επίσης υποχρέωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλων ελεγκτικών οργάνων να δημοσιοποιούν σχετικά στοιχεία.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση αντανακλά τον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε κατά τις διαπραγματεύσεις μεταξύ Συμβουλίου και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τη διευκόλυνση της Επιτροπής. Με την έγκριση της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση χωρίς τροποποιήσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θεσπίζει, μαζί με το Συμβούλιο, την οδηγία.

ISSN 1977-0901 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2415 (έντυπη έκδοση)

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL